

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri, Basınımızın değerli temsilcileri, Odamızın Haziran ayı olağan toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve yönetim kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

Birinci çeyrek büyümesi beklentilerin üzerinde %3 olarak açıklanmıştır. Bu bizim de beklentilerimizin üzerinde bir büyümedir. Ancak, ayrıntılara baktığımızda büyümenin esas olarak kamu harcama ve yatırımlarından kaynaklandığını görmekteyiz. Özel sektör harcamalarının büyümeye bir katkısı olmamıştır. Kamu harcamalarına dayalı bir büyümeyi sürdürmeyeceğimize göre özel tüketim ve yatırım harcamalarının canlanması gerekir. Bu yönde bazı işaretler de vardı. Sanayi üretimi Nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 1,3 artmıştır. Yatırım malları üretimi de Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %1,7 artış göstermiştir. Kapasite Kullanım Oranı, Haziran Ayında %75,3'e yükselmiştir. Sanayi Ciro Endeksi de düşük bir oranda olmakla birlikte Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,6 artmıştır. Yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi, Haziran ayında bir önceki aya göre %1,4 artarak 107,2'ye yükselmiştir. Dış ticaretteki tablo ise karamsardır. Nisan ayında, geçen yılın aynı ayına göre ihracat binde 9 azalarak 12,5 milyar dolar, ithalat ise yüzde 18,4 artarak 23 milyar dolar olmuştur. Bu durum, dış ticaretin önümüzdeki dönemde büyüme üzerinde negatif etki yapacağı beklentisini güçlendirmektedir.

Değerli Meclis üyeleri,

Ekonomide iç gelişmelerden çok küresel ekonomideki gelişmelerin etkili olacağı bir döneme giriyoruz. Küresel ekonomide yeni bir dönem başlamıştır. Amerikan Merkez Bankası Başkanı Bernanke'nin parasal genişlemenin hızının bu yıl sonuna doğru düşebileceği ve gelecek yıl haziran ayında da bitebileceğine ilişkin açıklamaları bedava para devrinin sonuna yaklaşıldığını gösteriyor. Finansal piyasalar, Bernanke'nin açıklamalarına aşırı bir tepki vermiş, dolar tüm gelişen ülke paralarına karşı değer kazanırken, gelişmiş ülke piyasalarından sermaye çıkışı yaşanmıştır. Daha sonra piyasaları yatıştıracak bazı açıklamalar yapıldıysa da artık cin şişeden çıkmıştır. Finansal piyasalarda yaşanan çalkantılar bir süre daha devam edecektir. Biz de ülke olarak bu çalkantıların etkilerini hissedeceğiz.

Değerli Meclis üyeleri,

Bu kürsüden yapmış olduğum konuşmalarda sık sık özel sektörün dış borçlarındaki artışa dikkat çekmiş, bu durumun özel sektör için bir kur riski oluşturduğunu ifade etmiştim. Son günlerde yaşanan gelişmeler bu riski artırmıştır. Nisan ayı itibarıyla Türkiye'nin kısa vadeli borç stoku 122 milyar dolardır. Bu borcun 84 milyar doları bankaların, 37 milyar doları ise reel sektörün üzerindedir. Ticari krediler dışında vadesi bir yıl içinde dolacak borçların toplamı da 70 milyar dolara yaklaşmıştır. TL'deki değer kaybı devam ederse, döviz borçlarının üzerindeki yük artacaktır.

Goldman Sachs, TL/dolar tahminlerini yukarı doğru revize ederek önümüzdeki üç ayda TL/dolar kurunun 1,95, daha sonra 2 ve 12 ay sonraki TL/dolar tahminini de 2,20'ye yükseltmiştir. Umarız bu tahminler yanlış çıkar. Ama TL/dolar kurunun yüksek seviyelerde seyredeceği bir döneme giriyoruz. Böyle bir ortamda döviz borçluları kayıplarını karşılamak için harcamalarını kısarken artan fiyatlar nedeniyle reel gelirler düşecek ve harcamalar azalacaktır. İç talepteki düşüşü telafi edecek bir ihracat artışı ise kısa zamanda gerçekleşmeyecektir. Sonuç olarak ekonomide zor bir döneme girdiğimizi söyleyebiliriz. Biz yılbaşında yaptığımız değerlendirmelerde %4 büyüme hedefini iyimser bulduğumuzu, %3 büyürsek bunun bir başarı olacağını ifade etmiştik. Ancak, yabancı sermaye girişleri durur ve yabancı sermaye çıkışları hızlanırsa büyümenin bunun da altında kalması yüksek bir ihtimal haline gelmiştir.

Değerli Meclis üyeleri,

Bedava para döneminde biz ve bizim gibi gelişen ülkelere yoğun bir sermaye girişi yaşandı. Bu sermaye girişleri sayesinde yüksek cari açıklar vererek yüksek büyüme hızlarına ulaştık. Ama yabancı sermaye bolluğunun sonuna yaklaştığımız anlaşılıyor. Bundan sonra yüksek cari açık vererek yüksek büyüme hızlarını yakalamamız zor görünüyor. Bu nedenle, ülke olarak, sanayiciler olarak yüksek katma değer içeren mal ve hizmetlerin üretimine odaklanmalıyız. Dünya, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçerken, biz de bilgi ve yüksek teknoloji içeren mal ve hizmetlere yönelmeli, inovatif bir ekonomi oluşturmalıyız. Bu konuda ne yazık ki pek başarılı olduğumuz söylenemez. Katma değeri yüksek, bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde henüz dünya ortalamasına yaklaşmış değiliz. Sizlere bazı örnekler sunmak istiyorum. Bu örneklerde, uluslararası karşılaştırmalar yapılacağı için uluslararası verilerden yararlandık. Bu verilerde eğitim, sağlık, finansal hizmetler ve iletişim hizmetleri gibi hizmetler bilgi yoğun hizmet sektörleri olarak tanımlanmaktadır. Hava ve uzay araçları, haberleşme araçları, yarı-iletkenler, bilgisayarlar ve büro makinaları, ilaçlar, bilimsel araç ve ölçme cihazları üretimi ise teknoloji yoğun sektörler olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'de 1990 yılında bilgi ve teknoloji yoğun sektörlerde yaratılan katma değer milli gelirin %13'ünü oluşturuyordu. Bu oran, 1999 yılında %26'ya yükseldi ise de 2000'li yıllarda dalgalanma göstererek 2010 yılında %22'ye geriledi. Bilgi ve teknoloji yoğun sektörlerin milli gelire katkısında 20 yılda meydana gelen %70'lik artış memnuniyet verici görülebilir. Ama bazı karşılaştırmalar yaptığımızda bu artışla yetinmememiz gerektiğini görmekteyiz. 2010 yılında bilgi ve teknoloji yoğun sektörlerin milli gelire katkısı ABD'de %41, Kore'de %29, Almanya'da %31, İsrail'de %42 idi. Bilgi ve teknoloji yoğun sektörlerin dünya gelirine sağladığı katma değer ortalama olarak 1990 yılında %24, 2010 yılında ise %29'du. 1990-2010 döneminde Türkiye, bu kritere göre hep dünya ortalamasının gerisinde kalmıştır. Dünyada 2010 yılında 2,8 trilyon dolarlık teknoloji yoğun mal ihracatı yapıldı. Bu ihracatta Türkiye'nin payı binde 14. Kore'nin payı ise %5'e yaklaşıyor. Türkiye'de yüksek teknolojiye dayanan sanayi üretiminin milli gelire katkısı 2010 yılında binde 5 oldu.

Dünyada bu oran 2010 yılında %2,2 olarak gerçekleşti. Bu oran Çin'de %11, Kore'de %13, ABD'de %2,2. Görüldüğü gibi burada da dünya ortalamasının oldukça altındayız. Türkiye'nin imalat sanayii ihracatı içinde yüksek teknoloji ürünlerin payı 2010 yılında %3,4 idi. Bu oran ABD'de %28,5, Kore'de %27, Çin'de ise %33. Bir televizyonun ekranını, tüm elektronik aksamını ithal edip Türkiye'de monte edip televizyon olarak ihraç ettiğimizde önemli bir katma değer yaratmıyoruz. Hurda demir ithal edip, ithal enerjiyle işleyip demir döküm olarak ihraç ettiğimizde de önemli bir katma değer yaratmıyoruz. Küresel ekonomiyle, değer zincirinin alt halkalarında düşük katma değer yaratarak entegre olmuş durumdayız. Bu durumu değiştirmek ve değer zincirinin üst halkalarına tırmanmak zorundayız.

Değerli Meclis üyeleri,

Ankara, diğer illerimizle karşılaştırıldığında yüksek teknolojide açık ara önde gitmektedir. Son yıllarda şehrimizde düşük ve orta- düşük teknolojili ürünlerden orta-yüksek teknolojilere doğru bir dönüşüm yaşanmaktadır. 2002 yılında Ankara'nın ihracatında düşük teknolojili ürünlerin payı %14 iken bu oran 2011'de %11'e gerilemiştir. Aynı dönemde orta-düşük teknolojili ürünlerin payı da %38,5'tan %34'e düşmüştür. Buna karşılık, orta-yüksek teknolojili ürünlerin payı %39'dan %47'ye yükselmiş, yüksek teknolojili ürünlerin payı da %8'lerde seyretmiştir. Ankara'nın ihracatının yapısındaki bu değişim olumlu olmakla birlikte yeterli değildir. Çünkü aynı dönemde düşük ve orta-düşük teknolojili ürünlerin ithalatında bir düşüş, orta-yüksek ve yüksek teknolojili ürünlerin ithalatında bir artış meydana gelmiştir. Özellikle yüksek teknolojili ürünlerin ithalatındaki artış dikkat çekicidir. Bu ürünlerin payı 2002'de %20'lerden 2011'de %28'e yükselmiştir. Elimizde ürünlerin katma değerine ilişkin bilgiler yok. Ancak, eğer ithal orta-yüksek ve yüksek teknolojili ürünleri kullanarak ürettiğimiz malları ihraç ediyorsak burada fazla bir katma değer yarattığımız söylenemez. Ancak, orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin ithalatının düştüğü ve ihracatının arttığı zaman yüksek katma değer yarattığımızdan emin olabiliriz. Hedefimiz de bu olmalıdır.

Değerli Meclis üyeleri,

Yeni gelir vergisi tasarısı birçok yenilikler içermektedir. Ancak tasarıda inşaat sektörünü olumsuz etkileyecek maddeler olduğundan biz tasarının bu haliyle Meclisten geçmeyeceğini ve yeni yasama dönemine kalacağını tahmin ediyoruz.

Değerli Meclis üyeleri,

Küresel ekonomideki son gelişmeler ekonomik riskleri yükseltmiş, siyasi istikrarın önemi daha da artmıştır. Bu nedenle daha önce yaptığımız itidal çağrısını tekrarlıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.